No. 1144 Zaterdag 2 December 1905. 22ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tree luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

1855 1905. 3 DEC.

GOUDEN JUBELDAG.

Geen vergetelheid zal dezen dag ooit kunnen uitwisschen; met gouden letters werd hij geschreven in de dankbare harten der bewoners van onze eilanden; het is de dag der stichting van het St. Elizabeths–Gasthuis, een dag vol eer en roem voor geheel Curaçao.

Medelijdende, hulpvaardige liefde met armen en ongelukkigen was steeds een der schoonste karaktertrekken van ons volk. En uit dat gouden hart van ons eigen volk is heerlijk de bloem geurig opgebloeid, die heulsap bood en balsem aan hulpelooze zieken.

Wij lezen in de Gedenkbladen, met zooveel geduld door den Zeereerw. Pater Jac. van Baars bijeengezocht en zoo ordelijk en volledig voor ons ontvouwd, dat nu vijf en zeventig jaren geleden, een R. K. armenfonds gesticht werd om in de allereerste nooden van den arme te voorzien. Dit fonds was juist toereikend om geregeld omstreeks tachtig armen te bedeelen, behalve dat van tijd tot tijd nog een bijzondere aalmoes kon worden uitgereikt.

Dit was wel de eerste, teedere bloesem aan een nog jonge loot, maar tevens een vreugdebrengend bewijs, dat de Christelijke Weldadigheid, reeds wortel had geschoten en groeikracht bezat ook op Curaçaoschen bodem en eens op zou schieten tot een krachtigen, forschen, overvloedig vruchtdragenden boom. Lang zoude het nog duren, voordat de oogst groot genoeg was om een geheel volk te voldoen, maar toch ging de ontwikkeling zeer geregeld.

Het Armenfonds kon gedurende vijf en twintig jaar slechts zeer in 't algemeen een geringe hulp bieden, en ondervond herhaaldelijk totaal onmachtig te wezen in verschillende gevallen, vooral waar grootere geldelijke offers werden geëischt. Men voelde reeds vaag, dat het zoo niet blijven kon en er beter moest worden voorzien in het lot der arme zieken. Vooral stuitte het menigeen tegen de borst, dat het lijk van den arme zelfs geen kist bezat, maar meermalen slechts gewikkeld in palmbladeren aan de aarde moest worden toevertrouwd.

Het valt zoo hard zijn dierbaren te zien lijden zonder dat men iets tot hunne verlichting bij kan brengen, het is zoo wreed na zulk een troosteloos ziekbed ruw van hen te moeten scheiden om hun lijk heimelijk weg te dragen, daar men de noodige middelen mist het behoorlijk te begraven. Maar die troost zou den arme in het vervolg niet langer worden onthouden. De R. K. Begrafenis–Societeit „Christelijke Weldadigheid” werd in 1852 gesticht, op initiatief van den Weleerw. Heer J. L. van Roermund, maar met krachtige medewerking ook van echt Curaçaosche Mannen. Zij allen begrepen, hoeveel troost zij door hun stichting den arme brengen zouden maar tevreden waren zij nog niet. De President, de Weleerwaarde Heer F. E. C. Kieckens, de man wiens hart verteerd werd door liefde voor de armen, de President oordeelde „dat het gebied der christelijke weldadigheid grooter ruimte besluat dan zeven voet lengte en drie voet breedte, den omvang van een graf.” „Hij stelde daarom het plan voor een ziekenfonds te stichten en oppassers aan te stellen, die de hulpbehoevende en verlatene zieken zouden bijstaan en verzorgen.”

Het daagt reeds in het Oosten. Nog is het licht niet overal, maar 't begint toch al te schemeren. Het grond–idee voor de stichting van een ziekenverpleging was er. Maar ook niet meer dan het idee. De ziekenoppassers werden niet aangesteld; de moeilijkheden waren te groot, de geldelijke middelen te klein. En toch, de Weleerw. heer Kieckens met zijn wakker Bestuur gevoelden het, iederen dag dieper, er moest iets meer gedaan worden voor de zieken. Eindelijk werd het plan tot stichting van een hospitaal duidelijk en klaar aan de Vergadering voorgelegd. Men juicht het toe, en erkent, dat dit het eenige middel is om den zieken afdoende hulp te bieden. Maar hoe zou ooit zulk een grootsch plan op Curaçao kunnen verwezenlijkt worden? Wel een weinig schrikten sommigen terug voor de uitvoering daarvan. Zij zagen de moeilijkheden, ze waren talrijk.

Maar beproeven kon men het toch, en dat wilden allen.

Mgr. Johannes Martinus Nieuwindt steunde het plan met al zijn kracht, en beval de te houden collecte, waartoe door de Vergadering was besloten, warm aan bij zijne geestelijkheid. Men kent het succès. „De edelmoedige burgerij van Curaçao gaf een schitterend bewijs van menschlievendheid en weldadigheidszin. De collecte slaagde boven alle verwachting.”

Het stond nu vast een Gasthuis zou en kon er worden opgericht. De teedere loot had zich ontwikkeld tot een vruchtdragenden boom. De Christelijke Weldadigheid zou thans haar volle kracht kunnen ontplooien en hulp bieden aan geheel een volk, hulp bieden aan allen in alle omstandigheden huns levens.

Maar waar de personen gevonden, geschikt en bereid om de zieken op te passen en te verplegen?

Mgr. Nieuwindt schreef aan zijn Hoogeerw. en zeer dierbaren Vriend Mgr. J. van Hooijdonk, Bisschop van Breda en verzocht ZDH. eenige zijner Zusters van Liefdadigheid af te willen staan voor onze eilanden.

Onder de beschermende vleugelen van den Aartsengel Raphaël togen drie jeugdige heldinnen uit naar het verre onbekende land met zich voerend een rijke schat van liefde en medelijden voor onze armen en gebrekkigen.

Na een vrij voorspoedige reis kwamen zij te Curaçao aan den 22sten October van het jaar 1855, en werden met ontroering en blijdschap door het volk ontvangen.

Toen werd er een onverbreekbare band gelegd tusschen de burgerij van Curaçao en de Gasthuis-zusters, een band van wederzijdsche liefde en onderlinge waardeering. Voornamelijk hierdoor werd het Gasthuis in stand gehouden, ook in de moeilijkste tijden, voornamelijk hierdoor kon het zich steeds uitbreiden en ontwikkelen.

Den 3den December 1855, des namiddags ten 5 uren werd in een huis op „De Berg” het Gasthuis plechtig ingezegend, en de eerste zieke, Willem Santiago Hoeverts opgenomen.

Na hem volgde een lange reeks van duizenden en duizenden, zoodat gedurende deze vijftig jaren bijna iedere familie op Curaçao de weldadige hulp van het Hospitaal heeft ondervonden. Wat zou Curaçao wezen zonder het St. Elizabeths–Gasthuis? Wij behoeven nog niet te denken aan de pokken–epidemie in 1862, noch aan de verpleging van lijders aan gele koorts of andere gevreesde en besmettelijke ziekten. Spreken wij zelfs niet eens over de verpleging der krankzinnigen en melaatschen, waardoor de geheele burgerij van veel gevaar en onrust bevrijd wordt. Noemen wij alleen de voortdurende hulp aan de armen zieken, die te huis geen voldoende verzorging kunnen genieten.

De Gasthuiszusters bewijzen hierdoor zonder ophouden een voortdurende, onschatbare weldaad aan geheel onze maatschappij.

En daarom herdenken wij heden met vreugde, dat wij reeds vijftig jaren lang een Hospitaal bezitten, en daarom gevoelen wij op dezen dag nu wij ons een weinig meer dan, helaas, gewoonlijk het geval is, herinneren, wat al goeds die eenvoudige Liefde-Zusters ons bewezen, ons hart vol oprechte dankbaarheid jegens haar. En daarom willen wij heden onze krachten uitputten om haar te toonen, dat wij werkelijk eerbied gevoelen voor haar heldenmoed, waarmede zij dag in, dag uit, waken aan de lijdenssponde dikwijls van een afschuwwekkenden zieke, van een veel–eischenden, ongeduldigen, morrenden lijder, van een armen onbekende, wiens hart onverschillig blijft en ondankbaar bij de meest heldhaftige offers.

Gegroet, gegroet, O, edele Heldenschaar! Curaçao gaat er trotsch op U te bezitten. Curaçao bedankt U voor Uwe liefdevolle, moederlijke verzorging zijner armen. Uwe eigene verdiensten van reine opofferende liefde, vijftig jaren lang, vormen de zuiver gouden banden Uwer eerekroon, welke U heden siert. De wonden, door Uw zachte hand geheeld, gloeien daarin als robijnen; de tranen aan Uw moederhart uitgeweend, schitteren er om heen als tintelende edelsteenen en langs den rand van Uw kroon vloeien de zuivere parelen uwer zoete troostwoorden met zacht blauwen glans.

Met eerbied begroeten wij U heden op Uw jubeldag vol dankbare liefde. Dat God U sterke en trooste hier in dit leven en lang U nog spare. Dit feest zij U een voorsmaak der eeuwige heerlijkheid. Hoe schoon zult Gij dan schitteren en glanzen in dien Eeuwigen Dag van glorievollen jubel, als God zelf U zal kroonen en beloonen volgens Uw verdiensten: Want God alleen kan met zijn oneindige liefde de volle waarde schatten eener Liefde-Zuster.

De Christelijke Charitas.

—(⊂:o:⊃)—

Op dezen dag, die een halve eeuw van hooge heldendeugd, en dadenrijke naastenliefde herdenkt, leeft geheel dat verleden weer op voor onzen geest.

Uit de schaduwen van het schemerende verleden treden ze lichtend naar voren de eerste apostelen der Christelijke Charitas op Curaçao, die in droefheid en zorgen en afmatting de eerste grondslagen legden van een stichting, die 50 jaar lang het tehuis was voor hulpelooze zieken.

Al die heldinnen, die hier werkten en worstelden en leden en stierven op het veld van eer, als offers van haar liefde, zij allen treden ons vandaag voor den geest, en ze staan daar duidelijk voor ons in de verheven schoonheid van haar eenvoud en ootmoed en onbewusten heldenmoed, gelijk pastoor VAN BAARS zoo eenvoudig en juist haar ten voeten uit voor ons heeft uitgebeeld.

We zijn zoo gewend aan het buitengewone, dat we het nauwelijks meer zien en waardeeren. Speelsch en lichtzinnig als waterspinnen boven blauwe kolken [1], zoo dartelen we heen over afgrond-diepe raadselen.

We leven te midden van mysteriën, we leven van mysteriën, geheel ons leven is een voortdurend mysterie, en we bedenken het niet.

Een dier mysteriën is de liefdezuster. Het bestaan eener liefde-zuster beschouwen wij als een mirakel. En nog grooter mirakel is het bestaan eener *orde* van liefde-zusters, en dat wel in een ontzenuwend klimaat als het onze.

Wellicht zal men ons van overdrijving verdenken om dat woord: mirakel.

Daarom willen wij het wat scherper belichten, en wat steviger bevestigen.

Een wonder (in breeden zin) noemen wij een feit, dat van natuurlijk standpunt onmogelijk te verklaren is.

En de natuur kan ons niet verklaren, hoe het mogelijk is, dat een jong meisje, haar wil wegschenkt en haar goederen en haar hart door de geloften van gehoorzaamheid, armoede en zuiverheid, — dat zij haar ouders en dierbaren en al haar jonge idealen opoffert, — haar frisch en vruchtbaar vaderland verlaat, — om nooit meer terug te keeren, en heengaat naar een brandend klimaat, om zich te wijden ten doode toe aan de afzichtelijkste ellende.

De natuur kan haar dat plan zelfs niet instorten, veel minder de kracht geven om het getrouw te verdadelijken haar leven lang.

Integendeel, de jonge natuur, die vrijheid en vreugde en schoonheid vraagt, komt daartegen in opstand met al de kracht van het ontwakende en frisch-opbruisende leven.

Om 't heerlijkst van 's levens lente te slijten te midden van ruïnen van menschen, daartoe volstaat geen louter-menschelijke liefde, geen humaniteitsbeginsel noch eenige andere reden van natuurlijke afkomst.

Want de bron der natuurlijke liefde is, volgens Lacordaire, de schoonheid. Zonder zedelijke of stoffelijke schoonheid geen liefde.

Maar welke schoonheid zal ons toch trekken tot de armen melaatsche, den krankzinge, en geheel dat onafzienbaar leger van kranken en gebrekkigen en ouden van dagen, geheel dat ontelbaar volk van lijders, dat daar rondkruipt van pijn, dat daar troosteloos weent en klaagt en kermt en vergaat van lichamelijke en zedelijke ellende?

De natuur vreest ziekte en dood, en siddert achteruit voor die levende lijken, die eenmaal menschen waren, en die er nu slechts een schaduw van hebben overgehouden.

Hoe zullen zij dan bemind worden?

Niet door een natuurlijke, maar door een bovennatuurlijke liefde. Door die hooge en heilige liefde, waarvan Dante zingt op het slot van *Il Paradiso*:

„Die liefde, die en zon en sterren drijft."

Die zon is God, en de Heiligen zijn die sterren.

Uit loutere liefde gaf Hij aan de vormelooze klei vorm en leven, en boetseerde daarin Zijn eigen schoonheidsbeeld, om den mensch met des te krachtiger liefde te kunnen beminnen.

We hadden geen schoonheid. En Hij gaf ons een deel van de Zijne, om ons met een Goddelijke liefde te kunnen beminnen.

Zoo deed God, zoo doen ook zijne dienaars. God bemint in de ongelukkige menschheid Zijn eigen aanbiddelijke beeltenis, — zij beminnen en dienen in de ongelukkigen het beeld van God.

Deze leer was voor Christus' komst niet zoo duidelijk bekend, noch zoo volmaakt toegepast als daarna. Het beeld van God in de menschen was geschonden en bezoedeld en als verzonken in de zonde. Daarom was er toen nergens ter wereld een volmaakte naastenliefde, en heeft het Oude Testament nooit een enkele liefdezuster kunnen voortbrengen.

Die eer bleef voorbehouden aan het Nieuwe Testament.

Christus zelf kwam opnieuw dat beeld van God boetseeren en hij zelf werd het Goddelijk model, waarnaar onze vervallen natuur moest gerestaureerd worden.

Hier vooral bemerken wij een diepe scheiding tusschen het Oude en Nieuwe Testament.

In het Oude verscheen God immer als de geweldige Heerscher, voor wiens verblindende majesteit men zich het aanschijn verborg met bevende hand. In het Nieuwe is Hij de verguisde en verworpene, de met doornen gekroonde Kruisvorst, het bloedige beeld van het wreedste lijden, dat ooit ter wereld geleden werd.

In beide Testamenten had men ook een adelstand, een klasse van bevoorrechten, die het dichtste staan bij den koning en hem het naaste gelijken. In het Oude Testament waren dat rijke grondbezitters en machtige herdersvorsten Abraham, Isaac en Jacob, wien als voorrechten de dauw des hemels, het vette der aarde en de zege over hunne vijanden beloofd werd.

Maar in het Nieuwe Testament is de Koning een lijdensvorst en zijn diadeem een krans van doornen. En de glans, die van die kroon uit straalt, is geen aardsche grootheid, maar droefheid en vernedering en lijden.

En zij komen hem het meeste nader, en staan dus het hoogste in den adelstand, die hun leven het diepste en duidelijkste hebben gestempeld met zijn levensbeeld, het Kruis en de doornenkroon op een purperen veld in zijn Goddelijk wapenschild.

Aan de lijders en ongelukkigen heeft Hij de hoogste voorrechten geschonken in Zijn rijk. „Zalig die weenen, zalig die treuren, zalig die vervolging lijden, zalig gij, als de menschen u belasteren."

„Gaat en zoekt aan alle hoeken der straten de blinden, lammen en kreupelen en bedelaars en ongelukkigen, en brengt hen hier binnen, opdat mijn feestzaal vol worde."

„Wat gij den minsten der mijnen gedaan hebt, dat hebt gij aan Mij gedaan."

En toen deze volmaakte leer over de wereld had weerklonken, toen Christus alle kruisen had vergoddelijkt door de aanraking zijner schouders, toen Hij alle lijders der aarde had verheven in den adelstand Zijner Kerk, toen is die heilige lijdenshartstocht geboren, die duizenden aandreef, om in onverdiend en ongedwongen lijden, de smart der lijdende menschheid te verzachten. Zoo kunnen wij verklaren die passie der heiligen om juist de diepste ellenden en de afzichtelijkste zieken te dienen, omdat ze juist in hem een volmaakter beeld zagen van den Man van smarten. Zoo begrijpen wij waarom het Christendom de zieken altijd heeft vereerd en gediend als iets heiligs, iets Goddelijks,— een vereering zoover doorgevoerd, dat de ziekenhuizen gelijkstonden met de heiligdommen, en Godshuis genoemd werden. Want daar werd de Godmensch gediend in de gedaante zijner zieken. Daarom heet in Frankrijk tot op den dag van heden het ziekenhuis eener plaats: Hôtel-Dieu.

En uit die vereering van de zieken en ongelukkigen volgt natuurlijkerwijze onze eerbied voor de liefdezuster. Hare liefde is geen natuurlijke, maar een bovennatuurlijke, en in zekeren zin een Goddelijke liefde. Want gelijk God ons bemint, omdat wij het beeld zijn van Zijn eigen schaduwlooze schoonheid, — zoo ook bemint de liefdezuster in hare zieken niet den mensch, want het zijn dikwijls geen menschen meer, — maar wel het levende lijdensbeeld van haar gekruisten Bruidegom.

Wat Vondel zingt van de echtelijk liefde, dat kunnen we dus met meer recht van hare liefde zingen:

„Geen liefde komt Gods liefde nader
Noch is zoo groot."

Daarom begrijpen wij de aarzeling van dien Kerkvader, die niet wist, hoe haar te noemen: aardsche Engelen, of Hemelsche menschen.

En daarom groeten wij U op dezen feestdag, dochters van de reinste Liefde, bruiden van Christus, zichtbare bewaarengelen der lijdende menschheid.

Wij groeten U. En vandaag willen wij publiek uitzeggen, wat ons lang reeds brandde op de lippen: onzen hoogen eerbied en stille bewondering voor Uwe onbewuste grootheid.

Wij groeten U, die den eenvoud der kinderen paart aan de liefde der moeders en de reinheid der engelen.

Wij groeten U, heldere vreugde-brengende sterren in den donkeren lijdensnacht der ellende.

Wij groeten U, smetteloos en mild en verkwikkend als de koesterende zonnestralen, die lucht en vreugde en warmte en liefde uitstort over de droeve sponde van den klammen lijder.

Wij groeten U, heldinnen van het Hemelsche Roode Kruis, die de Opperste Koning meegaf met de menschheid op haar woestijntocht, om op te nemen in uwe armen en te verplegen de duizenden, die bezwijken en onverschillig worden achtergelaten door het altijd verder trekkende leger.

Gegroet, Kruisheldinnen, gegroet.

Uw weldadig leven is een geneeskrachtige balsem voor de wonden van lichaam en van ziel.

Uw schuldeloos en liefderijk leven is een welriekend aroma, dat den hof der kerk doorbalsemt met Hemelsche lentegeuren, een aroma, dat menigen armen zondaar herinnert aan zijn onschuldige levenslente, en dat hem terugtrekt naar den vergeten God zijner kinderjaren.

Uw bestaan alleen is een welsprekender Evangelieprediking en een heerlijker lofrede op de Kerk dan ooit ter wereld in welke taal ook werd uitgesproken. Want gij predikt niet met woorden, maar in de overtuigende taal van belangelooze daden.

Uw leven is het schoonste boek, dat ooit over de Kerk geschreven werd, het krachtigste verweerschrift tegen hare vijanden, het levende en onweerlegbare bewijs harer bovennatuurlijke afkomst.

Want verweerschriften en verdedigers heeft iedere godsdienst, maar liefdezusters heeft de Katholieke Kerk alleen.

Daarom groeten wij U, glorie van ons geslacht, onbloedige martelaressen der liefde, kroon der Kerk, welbehagen van God, zusters der engelen, troost der kranken en hoop der ongelukkigen. De menschen bewonderen U, de engelen vergezellen U, God in den Hemel zegent U.

Hij zegene U, Hij steune en stale U, nu een nieuwe stichting nieuwe offers komt vragen van Uw vermoeide, afgemartelde krachten.

En Uw onvergankelijke troost zij deze gedachte:

Zoo vele zielen Gij verzorgt in Uw huis, zoovele malen herbergt Gij Christus, Uwen Bruidegom.

Want wat Gij den minsten der Zijnen gedaan hebt, dat hebt Gij Hem gedaan.

P. J. POIESZ.

Pietermaai.

[1] Het beeld is van Weber: Dreizehn Linde XVII, 11.

Program der Feestelijkheden

TER GELEGENHEID

VAN HET

GOUDEN JUBILE

VAN HET

St. Elizabeths-Gasthuis.

Zondagmorgen half negen.—Pontificale Mis, Feestpredikatie en Te Deum, in de kapel van het Gasthuis.

De banken blijven gereserveerd voor de Zusters en de Zieken.

Half elf.—Algemeene Receptie.

Vier uur 's namiddags.—Plechtig Lof.

Na het Lof zal de Directeur van het Gasthuis en eenige Zusters zich begeven naar het huis van den Heer PENSO op „De Berg", in welk huis vijftig jaar geleden het Hospitaal werd gesticht.

De muziek van Sta. Rosa zal bij deze gelegenheid eenige nummers uitvoeren.

Des avonds van half-acht tot negen uur zal diezelfde kapel voor het Gasthuis een concert geven.

Illuminatie en vuurwerk.

Om wanorde en ongelukken te voorkomen, worden allen, die zich dien avond met een rijtuig naar het Hospitaal begeven, zeer beleefd uitgenoodigd niet het gangetje in te rijden maar in de *Breede Straat* uit te stappen.

Maandagmorgen half negen.– Plechtige H. Mis welke het volk laat opdragen om Gods zegen af te smeeken over de Weldoeners van het Gasthuis.

Dinsdagmorgen om zes uren een H. Mis tot intentie der Eerw. Zusters, en om kwart voor zeven — Gezongen H. Mis, welke de armen laten opdragen voor de zieken.

Dien dag zal het feest door de zieken gevierd worden.

Woensdagmorgen kwart voor zeven—een H. Mis voor de zielerust van Mgr. NIEUWINDT.

Donderdagmorgen kwart voor zeven — een H. Mis voor de zielerust van Mgr. KIECKENS.

Wij achten het onnoodig onze Katholieke stadgenooten te verzoeken morgen ter eere der feestvierende Zusters te vlaggen. De feeststemming is reeds vrij algemeen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Havennieuws.

Van 16 — 30 Nov. liepen onze haven binnen:

Stoombooten	16
Goeletten	17
Bijlanders	11
Totaal	44 schepen,

terwijl 43 schepen in de eerste helft der maand binnenkwamen; dit wijst dus voor de geheele maand 87 schepen aan. Verleden jaar was dit getal 97.

Toevallig zagen wij dezer dagen, dat gedurende de maand October in de haven van Hamburg 1400 schepen binnenliepen, nog meer dan bij ons in alle twaalf maanden van het vorige jaar. Deze 1400 schepen meten te zamen 1,111,843 ton; de 1367, die onze haven gedurende het vorige jaar aandeden, meten 1,660,367 ton.

Nu zou men misschien nog tevreden kunnen wezen met zulk een scheepvaart voor Curaçao, indien die tonnenmaat ook maar eenigszins aangaf het aantal M³ koopmansgoederen, die hier werden aangevoerd. Dit is echter geenszins het geval. Onze haven wordt aangedaan door zeer groote schepen: Duitsche, Engelsche, Italiaansche, Spaansche en Oostenrijksche, hun tonnenmaat is zeer groot, maar goederen voeren zij al heel weinig aan, wel eenige passagiers. Niet, dat wij maar liever die groote schepen zagen wegblijven uit onze haven, eenig voordeel brengen zij altijd. Maar wij bedoelen, dat die hooge opgave van tonnenmaat bedriegelijk is en ons verleidt tot een valsch oordeel, alsof uit die, voor onze haven, redelijke scheepvaart te concludeeren viel tot het bestaan van een nog redelijken handel.

Van de groote stoombooten hebben eigenlijk alleen beteekenis voor den handel de *K. W. I. M.* en de *Red „D".* Maar de Hollandsche boot ook weer alleen, wanneer zij uit Holland komt, niet op haar terugreis van New-York.

En de *Red „D"?* Onder den tijdtafel van het laatste trimester van 1904 stond voor het eerst gedrukt, dat de *Philadelphia* en *Caracas* geen vracht aannamen voor Curaçao, wat tot op den dag van heden nog gepubliceerd bleef. Ook de opgave van hun tonnenmaat beteekent dus niets voor den handel. Tel hier nu nog eens bij de 52 keeren, dat de *Red „D"* booten uit Maracaibo hier aankomen en de 72 maal, dat de *Christiansted* onze haven binnenloopt. Nu laten wij de tonnenmaat der oorlogsschepen nog geheel buiten beschouwing.

Hoofdzaak voor den handel was de vaart op de Kust van Venezuela met onze goeletten, nu helaas reeds meer dan zes weken gestremd.

Wanneer wij aldus het aantal schepen en de opgave der tonnenmaat wat nader beschouwen, krijgt men nu juist geen hoog idee noch van onze scheepvaart, noch van onzen handel.

Maar het behoeft daarom niet altijd zoo te blijven. Wij vreezen echter, dat de handel zich geheel en al zal verleggen, zoo de dwangmaatregelen, welke onze scheepvaart drukken, nog langer voortduren. Doordat Venezuela bijzondere rechten is gaan heffen op goederen, overscheept op de Antillen, is onze zeer belangrijke transito-handel voor Maracaibo bijv. reeds geheel en al verloopen. Die stad is nu rechtstreeks met New-York verbonden. Met dit treurige voorbeeld voor oogen, is 't toch zoo moeilijk niet den hoogen ernst van onzen toestand te begrijpen. Waarom blijft een afdoende hulp zoo lang uit?

* *
*

Naar aanleiding van hetgeen wij hierboven schreven, wenschen wij niet verkeerd verstaan te worden omtrent ons oordeel over de *Christiansted.* Wij zijn oprecht blijde, dat er een stoomverbinding is tusschen de eilanden, en hopen van harte, dat er wat meer vracht kome, opdat niet ga gebeuren, wat algemeen gevreesd wordt, dat namelijk het contract over een paar maanden zal worden opgezegd en wij weer zonder stoomverbinding geraken. Wij hebben alleen het feit willen constateeren, dat er tot dusverre nog zeer weinig vracht werd vervoerd per *Christiansted*, zoodat het geregeld verkeer, wat dit stoomschip tusschen onze eilanden onderhoudt, niet bewijst, dat er ook een levendige handel tusschen alle eilanden onzer Kolonie bestaat.

Een gunstig voorteeken doet ons echter hopen, dat de stoomverbinding ook werkelijk den handel tusschen onze eilanden zal verbeteren: Het personenverkeer is reeds aanmerkelijk toegenomen. Mocht dit voor de Hamburg-Amerika-lijn een reden wezen om den proeftijd nog wat te verlengen. Een jaar is toch ook werkelijk wat al te kort. Nu bestaande handelsrelaties verbroken moesten worden en anderen aangegaan, kan men in het begin nog niet zoo veel van onze eilanden verwachten. Er kon door onze kooplieden ook wel wat meer in die richting worden gewerkt. Waarom kunnen onze Bovenwindsche eilanden hun goederen tegenwoordig niet even goed van Curaçao betrekken als van de vreemde eilanden? Maar men moet dien overgang gemakkelijk maken en de aandacht trekken. Waar blijft de Kamer van Koophandel?

* *
*

Of het soms een staartje van een orkaan was, dat zoo geweldig heen en weer sloeg, of eenvoudig een buitengewone windstoot, wij weten het niet, maar Dinsdagmorgen circa halfnegen kwam er op het onverwachts een wind opzetten, dat wij bang werden. De schoener *Alcira Rosa*, van Porto Rico komende, werd nabij Caracas-baai tegen een rots geslagen en barstte, zoodat de opvarenden slecht met zeer veel moeite gered konden worden in een open boot. Op Westpunt werden eenige canoas losgerukt van 't strand en dreven in zee. En canoa, waarin zich een paar visschers bevonden, sloeg om, doch de menschen konden hun leven nog redden.

Kol. Raad.

Belangrijk was de laatste zitting van den Kol. Raad op Maandag avond ll. allerminst. De notulen werden voorgelezen, en goedgekeurd. De ingediende Ontwerpen zonder discussie, noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Adela Cardozo, J. H. Chumaceiro, Martina Correa, Estebana, Leonora v. Eps, Alfredo Freijtes, Emil J. Henriquez [2], Adolfo Nestiatis (aangeteekend), Onésimo Rincon, Diógeni Sjacuto, Louisinor Verite, Antonio J. Velligas.

Niet voor verzending vatbaar: Een drukwerk geadresseerd aan frater M. Nazarius, Oss. een drukwerk geadresseerd aan frater Wigbertus St. Mich. Gestel en een briefkaart zonder adres geteekend door Eliza.

Koloniale Post-Spaarbank.

Te Willemstad werden gedurende de maand October in 311 inlagen *f* 1,716,30 ingebracht en op 54 aanvragen *f* 1,506,47 terugbetaald. In het 2ᵈᵉ district in 5 keeren *f* 7 ingebracht, maar reeds in 4 maal *f* 77 teruggevraagd. Op St. Eustatius was er na 11 inlagen *f* 46,17 ingelegd en in eens werd er *f* 109,75 te rugbetaald.

Er werd weinig gespaard en veel gehaald. Alleen op Saba ging het goed. Daar werd in 10 keer *f* 340,88 gestort en in 3 maal *f* 121,50 opgevorderd.

Wij kunnen ons echter verheugen over het groot aantal inlagen, juist van zeer kleine bedragen, want dat is voornamelijk het doel der spaarbank. Te meer verblijden wij ons, daar er inlagen gestort werden op alle kantoren, niet een uitgezonderd; en dat in deze armoedige tijden.

Kantoren.		Aantal inlagen.
Willemstad	Curaçao	311.
2e district	Curaçao	5.
3e „	Curaçao	11.
4e „	Curaçao	9.
5e „	Curaçao	1.
Kralendijk Bonaire		18.
Rincon „		11.
Oranjestad Aruba		10.
Philipsburg St. Martin		20.
Oranjestad St. Eustatius		11.
Bottom Saba		10.

Onze Financien.

De drie bovenwindsche eilanden brachten gedurende het 3ᵈᵉ kwartaal van dit jaar op:

Belastingen:

St. Martin	*f* 3,930.67
St. Eustatius	*f* 784.40
Saba	*f* 1,008.69

Inkomsten van onderscheiden aard:

St. Martin	*f* 1,184.91½
St. Eustatius	*f* 405.13
Saba	*f* 479.34½

Verblijdend is het zeker, dat St. Martin ook weder alleen in het 3ᵈᵉ kwartaal reeds meer uitvoerrechten op stapelproducten opbracht, dan voor het geheele jaar was geraamd. In plaats van de *f* 250, volgens raming voor elk kwartaal, beliepen de rechten *f* 1,130.35. Zou het nu niet zonde en jammer wezen, ook voor de Koloniale Kas, dat St. Martin, na een flinken zoutoogst, zooals dit jaar, voortaan zitten bleef met zijn prachtig product? Is daar nu ook niets aan te doen?

The Topic of the day.

Natuurlijk, de ontvluchting der gevangenen! Nog geen spoor van hen gevonden. Nog niet de minste zekerheid, waar zij zich thans bevinden. Het meest waarschijnlijke is echter, dat ze verdronken zijn.

Nadat Pedro Rebecca, de vierdubbele moordenaar, en de drie vreemde inbrekers: Michel Volta, Eugène Bordes en Valentin Cedeño tusschen Zaterdagavond 5 uur, toen zij in hun cel werden opgesloten, en Zondagmorgen 5 uur, toen die cel ledig werd bevonden, zijn ontvlucht, heeft men ontdekt, dat zij

hun gevangenis-kleeding hebben achtergelaten,

een staaf uit het luchtvenster boven hun cel van boven en onder uitgezaagd, waardoor een opening ontstond groot genoeg om een volwassen persoon door te laten,

een hangmat medegenomen,

een canoa van Ant. Maduro achter „De Pen" gestolen, na Zaterdagavond tien uur, daar het bootje toen nog niet vermist werd. De canoa is slechts berekend voor 2 personen.

Verder is de geheele Zuidkust van het eiland van Oost tot West onmiddellijk afgezocht en heeft de Commandant der Brigade Maréchaussées J. Appel met een gewapend piket brigadiers per *Christiansted* de zee doorkruist tot aan Cumarebo en vandaar naar Paraguana en toen weer terug naar Curaçao. Doch alles zonder eenig resultaat.

De Columbiaansche schoener *„29 Agosto"*, welke Donderdag hier van Rio Hacha aankwam, heeft midden op zee een omgekeerde canoa zien drijven.

De zee stond Zondag erg hol en er woei een flinke bries, zoodat bevaren zeelui tot de conclusie kwamen, dat, zoo de gevangenen met die te kleine canoa zee hadden gekozen, ze zeker moesten verongelukken.

Bonaire.

Uit Bonaire ontvangen we bericht, dat de uitdeeling van plantzaad door het Gouvernement op de Playa in tien zakken en op Rincon 2 zakken mais bestond.

— Sedert Zaterdag wordt uit *„Den Tera"* een man J. G. 60 jaar oud, vermist. Hij had gezegd zijn broer te willen opzoeken, die buiten woonde, maar twee dagen later was hij daar nog niet aangekomen. Wat hiervan de reden zijn kan, weet men niet. Aan kwaadwilligheid wordt volstrekt niet gedacht.

— Verleden week zijn weer 2 arbeiders, uit Suriname teruggekeerd, op de Playa gestorven en 1 op Rincon. De meesten dezer arbeiders liggen met koorts. Deze sterfgevallen schrijft men toe aan den tegenzin, waardoor zij weigerden kinine in te nemen en zich liever overgaven aan de zoogen. Curadors met hun huismiddeltjes.

Zij schijnen over het algemeen niet erg gewillig om zich te onderwerpen aan de voorschriften van den Geneesheer en wagen zich soms om met dit natte weer op het land te gaan arbeiden. Dat zij nu toch eindelijk eens inzien, dat de Dokter zoo streng is om hun bestwil, en zij zich van nu af stipt houden aan diens bevelen.

„De Surinamer."

Naar aanleiding van onze beschouwingen over het al te lange vervoer der 153 Curaçaonaars met de *Prins Frederik Hendrik* en niet, zooals wij gewenscht hadden met de *Oranje Nassau,* schrijft onze geachte Collega uit Paramaribo in zijn Nummer van Donderdag 16 Nov ll.:

Wij zijn zoo vrij. de „Amigoe" er op te wijzen, 1°. dat voor de koelies wel een apart schip gecharterd wordt maar slechts eene zeilschip; 2°. dat het Departement der Kol. Spoorwegen alles gedaan heeft wat maar mogelijk was, om het den arbeiders van Curaçao naar den zin te maken. Verdienen de kapitein en de scheepsdokter een bijzonder woord van lof en dank, den Directeur der Kol. Spoorwegen komt zulks o. i. niet minder toe én voor de verpleging der zieke arbeiders, én voor het tegemoetkomen aan hun verlangen om zoo spoedig mogelijk naar Curaçao te mogen terugkeeren, ofschoon hun contractijd nog niet verloopen was, en voor alles wat gedaan is om de door hen verdiende penningen zoo spoedig mogelijk naar Curaçao over te maken. Want, naar wij vernemen, zijn de destreffende stukken met dezelfde boot opgezonden. De schuld der niet-uitbetaling (waarvan in ons vorig nummer sprake was) is dus niet in Suriname te zoeken. Wij kunnen de „Amigoe" de verzekering geven, dat het Departement der Kol. Spoorwegen veel meer voor de Curaçaonaars gedaan heeft dan het verplicht was.

't Spijt ons oprecht, dat wij verzuimden onzen dank te brengen ook aan den Directeur der Kol. Spoorwegen voor alles, wat Z. W. E. G. deed voor onze arbeiders in Suriname, maar waren wij te veeleischend nu wij ook zoo gaarne hadden gezien, dat hun de overtocht naar Curaçao wat korter was gemaakt, nu dit, volgens onze meening, zoo goed kon, zonder aanmerkelijke verhooging van onkosten. Te meer houden wij aan onze meening vast, nu een paar dagen na aankomst der *Prins Frederik Hendrik* de *Oranje Nassau* onze haven toch aandeed. Met een weinig wachtens hadden die doodzieke menschen niet alleen veel meer gemak ondervonden op hun reis, maar ook minder blootgestaan aan de gevaren van een lange zeereis.

Gouverneur Idenburg.

De nieuwe Gouverneur van Suriname is Zaterdag 18 November te Paramaribo aangekomen en werd volgens het gebruikelijk ceremoniëel ontvangen. Zijn prachtige rede bij het aanvaarden van het Bestuur gehouden hopen wij in een volgend nummer te publiceeren. Van ganscher harte sluiten wij ons aan bij den wensch van onzen Collega *De Surinamer*: Moge onder Gods zegen het bestuur van Gouverneur IDENBURG zegenrijk zijn voor Suriname, gelukkig voor den Landvoogd, eervol voor de Nederlandsche Regeering!

Mgr. Wulfingh

en de Weleerw. Pater Rikken, in wier gezelschap de Weleerw. Paters A. EUWEN, N. RIJKEN en A. SCHEFFERS den terugtocht van Suriname naar het Moederland ondernamen, zijn in de beste gezondheid te Roosendaal aangekomen. De boot arriveerde 11 Nov. te Hâvre. Hoogst waarschijnlijk zullen onze Missionarissen evenals Mgr. van Hâvre de reis per trein vervolgd hebben.

Lepra.

Tot aanvulling van hetgeen wij verleden week onder de rubriek *Wetenschap* over het gebruik van Mangrove-bast tot genezing van lepra, nemen wij uit *De Surinamer* over, wat de heer H. F. MEYER daaarover schrijft:

„Als uitslag van mijne verdere po„gingen ben ik in het bezit gekomen „van eenige belangrijke documenten „en van monsters van de geneesmid„delen (stroop en extract van de tua„tua en extract van de Manglorojo.)

„SCHEMEL is er toe overgaan het „Extracto de Manglo-rojo" te berei„den om proeven er mede te laten ne„men, toen hij vernam dat deze plant „de eigenschap bezit de lepra te gene„zen, evenals hij er toe is overgegaan „de tua-tua-stroop te bereiden, toen „hij de Spaansche courant van 30 „September 1898 (Waarin verhaal „van Valderoma) onder oogen kreeg.

„Omtrent het *bereiden* van het „Ex„tracto de Manglo-rojo", zegt SCHE„MEL dat het voor een apotheker ge„noeg is als men zegt: extract van „den bast zóó dat 1 once extract de „merkende eigenschap van 4 oncen „bast bezit:

„De „*Manglo Colorado*" („colorado" „en „rojo" beteekenen beide rood") „zegt Arocha, is de Rhizophora man„gle van Linnes en „Rhizophora ra„cemosa" van Mey. Deze boom groeit „slechts aan den zeekant. Er zijn drie „soorten manglo: mulatte, gele, roo„de. In de Estadistica komt voor „eene beschrijving van de mangle „(rojo) colorado door A. Ernst." (De beschrijving beslaat 6 bladzijden).

(Nota van Dr. Fonseca te Maracaibo in den zelfden brief).

„Over den bast van de „Man„glo-rojo" heb ik weinig te zeggen ik „zag geen enkele wijziging in den „gang der ziekte, ondanks het aan„houdend gebruik door de zieken, „van wie dahelijks één grain extract „en een bad van het afkooksel van „den bast werden gegeven. Ik merk„te slechts op, dat de eetlust bij de meesten toenam."

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1905.	Marcb.	Caracas	Zulia.	Philad.	Marcb.	Carcas.
Vertrekt van NEW-YORK	Oct. 7	Oct. 14	Oct. 21	Oct. 28	Nov. 4	Nov. 11
Komt aan te SAN JUAN		19		Nov. 2		16
Vertrekt van „		20		3		17
Doet CURAÇAO aan		22		5		19
Komt aan te LA GUAIRA	14	23	28	6	11	20
Vertrekt van „	15	25	29	8	12	22
Komt aan te PTO. CABELLO		26		9		23
Vertrekt van „		27		10		24
Komt aan te CURAÇAO	16	28	30	11	18	25
Vertrekt van „	23	29	Nov. 6	12	20	26
Doet LA GUAIRA aan		30		18		27
„ PONCE „	25		8		22	
„ SAN JUAN „		Nov. 1		15		29
Komt aan te NEW-YORK	31	6	14	20	28	Dec. 4

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Oct. 16	Oct. 23	Oct. 30	Nov. 6	Nov. 13	Nov. 20
Komt aan te MARACAIBO	17	24	31	7	14	21
Vertrekt van „	21	27	Nov. 4	10	18	24
Komt aan te CURAÇAO	22	28	5	11	19	52

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO.